

Технологія виховання у молодших школярів толерантності передбачає обов'язкове дотримання таких вимог:

- 1) залучення всіх учнів до діяльності, пов'язаної з підготовкою та проведенням виховного заходу;
- 2) стимулювання активності кожної дитини у спілкуванні і взаємодії з іншими дітьми під час виховного заходу;
- 3) детальної підготовки й чіткої організації виховного заходу;
- 4) виховання емоційного сприйняття молодшим школярем власної діяльності;
- 5) досягнення високого естетичного рівня виховного заходу;
- 6) формування самооцінки заходу його учасниками;
- 7) досягнення впливу заходу на позитивні зміни в поведінці дітей (прояв толерантності у взаємовідносинах, спільній діяльності, власних поведінкових актах) [3].

Список використаних джерел:

1. Асмолов, А. (2001). Історична культура і педагогіка толерантності. *Меморіал*, (24), 61–63.
2. Грива, О. (2005). Виховання толерантності в дітей та молоді. *Психолог*, (21–22), 5–6.
3. Сьоміна, Л.І. (2001). Вчимося діалогу. Толерантність: об'єднання й зусилля. *Сім'я і школа*, (11–12), 36–40.

ДИСКУСІЯ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МОРСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

Ліхошерстова Валерія Григоріївна

асистент кафедри англійської мови в судноводінні
Херсонська державна морська академія, Україна

На сьогодні широко розповсюдженим підходом до викладання іноземних мов є комунікативний підхід. Його мета полягає в формуванні та розвитку комунікативної компетенції – знань та умінь, необхідних для розуміння чужих та створення власних програм мовленнєвої поведінки, яка відповідає меті, сфері та ситуації спілкування [1]. Досягненню цієї мети сприяє використання активних методів навчання, які передбачають активізацію розумової та практичної діяльності студентів у процесі оволодіння матеріалом. Одним із таких активних методів виступає дискусія.

Загалом поняття «дискусія» означає обговорення групою людей певного питання, у ході якого зіставляються різні точки зору задля виявлення істини [2]. Дискусійні методи навчання базуються на груповій комунікації у ході вирішення навчально-професійних задач. Дискусія допомагає розвинути вміння формулювати та висловлювати власні погляди, вести діалог. Окрім комунікативної компетенції дискусія також направлена на розвиток соціальної та предметної компетенції, критичного мислення; вона заохочує студентів до проявів ініціативності та творчого підходу до вирішення поставлених проблем [3].

Мета статті – надання методичних рекомендацій до проведення дискусії на заняттях з англійської мови для студентів закладів вищої освіти морського спрямування.

Організація дискусії включає в себе декілька етапів. Підготовка до її проведення полягає у виборі питання для обговорення. Воно обов'язково має бути пов'язане з темою конкретного заняття та/або цілого модуля, бути цікавим та дещо неоднозначним, аби було про що дискутувати. Студентам закладів морського спрямування можна задати такі питання: *Should the Master check and approve the passage plan before departure?* або *Are there accidents at sea that cannot be avoided?* та інші. Тему можна обрати завчасно, аби учасники дискусії змогли додатково підготуватись.

Перед проведенням дискусії важливо нагадати студентам мовні кліше та сталі словосполучення, які вони мають використовувати аби правильно донести співрозмовникам свою позицію (*I feel that..., I suppose..., My view is that...*), погодитись з ними (*That is just what I was thinking* або *I agree with you completely*) чи вказати на розбіжності у поглядах (*I beg to differ* або *I do not think you are right* тощо). Застосування таких виразів і є проявом мовленнєвої культури, на розвиток якої спрямований комунікативний підхід.

Наступний етап – власне проведення дискусії. Викладач має сприяти створенню доброзичливої атмосфери та заохотити кожного студента до комунікації. Цього можна досягти якщо задавати навідні питання (наприклад, *Why do you think so?* або *What do you mean by saying that ...?*) або давати позитивну оцінку висловлюванням (наприклад, *What a good statement! Interesting! Good idea!*). Студенти на цьому етапі взаємодіють один з одним, слухаю думки інших та намагаються чітко висловити власну позицію, використовуючи англійську мову.

Заключний етап полягає у підведенні підсумків обговорення, які одночасно можуть бути певним висновком до пройденої теми. Наприклад, у ході вивчення майбутніми судноводіями модуля *Bridge Procedures*, можна винести на обговорення наступне твердження: *Master is the head of the ship so he should always make decisions himself*. У цьому випадку, обговорення передбачає повторення декількох вивчених тем (*Duties of the Master, Effective Bridge Team Communication*), застосування відповідної лексики та граматичних структур у ході взаємодії студентів у створеній мовленнєвій ситуації.

Дискусію можна проводити як окремо, так й інтегрувати її в інші активні методи навчання (наприклад, рольову чи дидактичну гру).

Цікавим є проведення дебатів – одного з видів дискусії. Викладач так само обирає неоднозначне твердження (наприклад, *The success of a passage completely depends on the equipment of the ship*) та ділить студентів на дві групи. Використовуючи метод «мозкового штурму», перша команда готує аргументи проти цього твердження: наприклад, *the data may be misinterpreted if the crew members are not competent or experienced enough*. Друга група обмірковує те, чому з цим висловленням треба погодитись: наприклад, *safe navigation is barely possible without certain equipment*. Після цього викладач формує пари студентів з різних груп і відбувається обмін думками.

Отже, підготовка до дискусії передбачає вибір її теми, яка є актуальною та цікавою у професійному значенні. У ході дискусії студенти вдосконалюють іншомовну комунікативну компетенцію, проводячи групове або парне обговорення проблеми. Підведення підсумків відбувається на заключному етапі. Дискусія є необхідним елементом на заняттях з англійської мови для студентів закладів вищої освіти морського спрямування, оскільки вона готує майбутніх моряків до відкритого діалогу в англійськомовному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Сальникова, О. А. (2012). Что включает в себя коммуникативная компетенция? *Начальная школа плюс До и После*, (7), 66-70.

2. Гриценко, Т. Б., Іщенко, Т. Д. & Мельничук, Т. Ф. (2007). *Етика ділового спілкування*. Київ: Центр учбової літератури.
3. Фысина, У. Н. (2015). Речевая составляющая коммуникативных технологий в управлении: методы и приёмы работы. *Организация учебной и воспитательной работы в вузе*, (5), 327-336.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ: УСПІХИ ТА НЕВДАЧІ

Полонська Тамара Костянтинівна
канд. пед. наук, старш. наук. співробітник,
старш. наук. співроб. відділу навчання ін. мов
Інститут педагогіки НАПН України, Україна

Дистанційне навчання під час карантину виявилось досить серйозним випробуванням для учасників освітнього процесу по всьому світу. За даними ЮНЕСКО, майже у 200 країнах вимушено залишилися вдома понад 1,5 мільярда учнів і студентів (а це майже 91% світового населення, яке навчається). Станом на 25 травня 2020 року, коли частина країн почала поступово виходити з тотального карантину, неохопленими навчанням в закладах освіти залишалося 67,7% дітей та молоді світу (150 країн так і не відкрили шкіл до кінця навчального року) [1].

Якщо українські заклади вищої освіти і раніше практикували дистанційні форми навчання, то для багатьох шкіл організація віддалених занять виявилася викликом, із яким упоралися далеко не всі. Як повідомив голова Державної служби якості освіти України Руслан Гурак під час антикризового національного онлайн-марафону EdCamp 2020 «Тримай п'ять, освіто!», 57% директорів шкіл уперше зіткнулися з використанням технологій дистанційного навчання в освітньому процесі, 41% учителів просто надсилали учням перелік параграфів підручників і вправи для самостійного опрацювання, лише 18% учителів проводили уроки онлайн. А найскладнішим, на думку 72% керівників шкіл, у процесі реалізації дистанційного навчання в час пандемії стало налагодження зв'язку з учнями [2].

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Для з'ясування особливостей дистанційного навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) під час карантину автором цієї публікації разом з іншими науковими співробітниками відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки НАПН України було проведено анкетування вчителів різних регіонів України. Як показали його результати, учителі, учні та їхні батьки виявилися не зовсім готовими до такої тривалої форми освіти взагалі та до дистанційного навчання і вивчення іноземної мови зокрема. Ураховуючи відсутність попереднього досвіду масштабного переходу на дистанційне навчання, педагогам знадобився деякий час для вивчення, аналізу та вибору технологій, методів і засобів дистанційної освіти. Найбільш готовими до дистанційного навчання усе-